

AZ IDŐSEKKEL SZEMBENI ELŐÍTÉLETESSÉG ALAKULÁSA A KORONAVÍRUS-JÁRVÁNY IDEJÉN

Mellékletek

Készítette:

Kósa Réka

Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar

dundus00@gmail.com

Témavezető:

Dr. Balázs Katalin

egyetemi adjunktus

Lezárás dátuma: 2022. június 29.

Irodalom

2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0300125.tv#ljbj0id73e7> (2021.11.10)
- 484/2020 (XI. 10.) Kormányrendelet <https://njt.hu/jogszabaly/2020-484-20-22.13> (2021.11.10)
- 71/2020 (III. 27.) Kormányrendelet <https://njt.hu/jogszabaly/2020-71-20-22.2> (2021.11.10)
- 81/2009. (X.2) OGY határozat az Időügyi Nemzeti Stratégiáról. <https://mkogy.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a09h0081.OGY> (2021.11.10)
- Age UK (2011). *Grey Matters - A survey of ageism across Europe*. Age UK. <https://kar.kent.ac.uk/29736/1/ID111030%20Ageism%20Across%20Europe%20Report.pdf> (2022.01.13)
- Allport, G. W. (1954/1999). *Az előítélet*. Gondolat Kiadó.
- American Psychological Association (n.d.). *APA Dictionary of Psychology*. <https://dictionary.apa.org/ageism> (2022.02.02)
- Arcieri, A. A. (2021). The relationships between COVID-19 anxiety, ageism, and ableism. *Psychological Reports*. <https://doi.org/10.1177/00332941211018404>
- Aronson, E. (2001). *A társas lény*. KJK-KERSZÖV.
- Aronson, L. (2020). *Ageism is making the pandemic worse*. The Atlantic. <https://www.theatlantic.com/culture/archive/2020/03/americas-ageism-crisis-is-helping-the-coronavirus/608905/> (2021.11.10)
- Awang, H., Mansor, N., Nai Peng, T., & Nik Osman, N. A. (2017). Understanding ageing: fear of chronic diseases later in life. *Journal of International Medical Research*, 46(1), 175–184. <https://doi.org/10.1177%2F0300060517710857>
- Ayalon, L., Chasteen, A., Diehl, M., Levy, B., Neupert, S. D., Rothermund, K., Tesch-Römer, C. & Wahl, H.-W. (2020). Aging in times of the COVID-19 pandemic: Avoiding ageism and fostering intergenerational solidarity. *The Journals of Gerontology: Series B, Psychological Sciences and Social Sciences*, 76(2), 49-52. <https://doi.org/10.1093/geronb/gbaa051>
- Ayalon, L., Dolberg, P., Mikulionienė, S., Perek-Białas, J., Rapolienė, G., Stypinska, J., Willińska, M. & de la Fuente-Núñez, V. (2019). A systematic review of existing ageism scales. *Ageing Research Reviews*, 54(100919). <https://doi.org/10.1016/j.arr.2019.100919>
- Barnett, M. D. & Adams, C. M. (2018). Ageism and aging anxiety among young adults: Relationships with contact, knowledge, fear of death, and optimism. *Educational Gerontology*, 44(11), 693–700. <https://doi.org/10.1080/03601277.2018.1537163>

- Bergman, Y. S. & Bodner, E. (2015). Ageist attitudes block young adults' ability for compassion toward incapacitated older adults. *International Psychogeriatrics*, 27(9), 1541–1550. <https://doi.org/10.1017/S1041610215000198>
- Bodner E. (2009). On the origins of ageism among older and younger adults. *International Psychogeriatrics*, 21(6), 1003–1014. <https://doi.org/10.1017/S104161020999055X>
- Bóna J. (2013). *Beszéd, kutatás, alkalmazás: A spontán beszéd sajátosságai időskorban*. ELTE Eötvös Kiadó.
- Brewer, M. B. (1999). The psychology of prejudice: Ingroup love and outgroup hate?. *Journal of Social Issues*, 55(3) 429-444. <https://doi.org/10.1111/0022-4537.00126>
- Butler, N. R. (1980). Ageism: A foreword. *Journal of Social Issues*, 36(2), 8-11. https://www.academia.edu/1518316/Ageism_A_Foreword (2022.01.10)
- Cohen, S., Kamarck, T. & Mermelstein, R. (1983). A global measure of perceived stress. *Journal of Health and Social Behavior*, 24(4), 385–396. <https://doi.org/10.2307/2136404>
- Darling, R. M. (2016). Knowledge of aging and attitudes toward older people by communication sciences and disorders students. *Contemporary Issues in Communication Science and Disorders*, 43(1), 50-63. <https://doi.org/10.1044/cicsd.43.S.50>
- Deaux, K. (1985). Sex and gender. *Annual Review of Psychology*, 36, 49–81. <https://doi.org/10.1146/annurev.ps.36.020185.000405>
- Demetrovics Zs. & Király O. (2021). A COVID-19-világjárvány hatása a mentális egészségre. *Magyar Tudományos Akadémia*, 68(5), 320-322. https://mta.hu/tudomany_hirei/a-covid-19-vilagjarvany-hatasa-a-mentalis-egeszsegre-111251 (2021.11.22)
- Esses, V. M., Jackson, L. M. & Bennett-AbuAyyash, C. (2010). Intergroup Competition. In J. F. Dovidio, M. Hewstone, P. Glick & V. M. Esses (Eds.), *The SAGE Handbook of Prejudice, Stereotyping and Discrimination* (pp. 225–240). SAGE Publications. <https://doi.org/10.4135/9781446200919.n14>
- Feierabend, R., Feierabend, R. L. & Nesvold, B. A. (1972). Társadalmi változás és politikai erőszak: Nemzetközi minták. In Hunyady, Gy. (Ed.), *Történeti és politikai pszichológia* (pp. 116–129). Osiris.
- Fiske, S. T., Cuddy, A. J. C., Glick, P. & Xu, J. (2002). A model of (often mixed) stereotype content: Competence and warmth respectively follow from perceived status and competition. *Journal of Personality and Social Psychology*, 82(6), 878–902. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.82.6.878>

- Fowler, C. & Gasiorek, J. (2020). Implications of metastereotypes for attitudes toward intergenerational contact. *Group Processes & Intergroup Relations*, 23(1), 48–70. <https://doi.org/10.1177/1368430217744032>
- Fraboni, M., Saltstone, R. & Hughes, S. (1990). The Fraboni Scale of Ageism (FSA): An attempt at a more precise measure of ageism. *Canadian Journal on Aging / La Revue Canadienne Du Vieillissement*, 9(1), 56-66. <https://doi.org/10.1017/S0714980800016093>
- Glick, P. (2002). Sacrificial lambs dressed in wolves' clothing: Envious prejudice, ideology, and the scapegoating of Jews. In L. S. Newman & R. Erber (Eds.), *Understanding genocide: The social psychology of the Holocaust* (pp. 113–142). Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780195133622.003.0006>
- González-Sanguino, C., Ausín, B., Castellanos, M. Á., Saiz, J., López-Gómez, A., Ugidos, C. & Muñoz, M. (2020). Mental health consequences during the initial stage of the 2020 coronavirus pandemic (COVID-19) in Spain. *Brain, Behavior, and Immunity*, 87, 172–176. <https://doi.org/10.1016/j.bbi.2020.05.040>
- Greenberg, J. & Arndt, J. (2012). Terror management theory. In P. A. M. Van Lange, A. W. Kruglanski & E. T. Higgins (Eds.), *Handbook of theories of social psychology* (pp. 398-415). Sage Publications. <https://doi.org/10.4135/9781446249215.n20>
- Guilford, J. P. (1953). The correlation of an item with a composite of the remaining items in a test. *Educational and Psychological Measurement*, 13(1), 87-93. <https://doi.org/10.1177%2F001316445301300109>
- Hamvai Cs., Fáber Á. & Konkoly Thege B. (2021). Az Észlelt Stressz Kérdőív járványspecifikus verziójának validálása. *Orvosi Hetilap*, 162(35), 1391–1396. <https://doi.org/10.1556/650.2021.32207>
- Hofstede Insights (2022). What about Hungary?. <https://www.hofstede-insights.com/country/hungary> (2022.03.10)
- Idősek Akadémiája (2010). *Az idősek helyzete ma Magyarországon* http://www.wesley.hu/sites/default/files/fajlok/cikk_Idosek_helyzete_0.pdf (2022.03.10)
- Index (2020.03.21). *Miért fogyott el a WC-papír a boltokból?* https://index.hu/gazdasag/penzbeszel/2020/03/21/miert_fogyott_el_a_wc-papir_a_boltokbol/ (2022.03.10)
- Jászberényi J. (2010). Az ageizmus. *Polgári Szemle*, 6(1), 22-36. <https://polgariszemle.hu/archivum/51-2010-februar-6-evfolyam-1-szam/367-az-ageizmus> (2021.11.10)

- Kalavar, J. (2001). Examining ageism: Do male and female college students differ?. *Educational Gerontology*, 27(6), 507-513. <https://doi.org/10.1080/036012701316894199>
- Kaszás B. & Tringer I. (2010). Szelekció, optimalizáció, kompenzáció: Baltes modelljei az időskori alkalmazkodási folyamatokra. *Mentálhigiéne és Pszichoszomatika*, 11(3), 191–208. <https://doi.org/10.1556/Mental.11.2010.3.2>
- Kite, M. E., Stockdale, G. D., Whitley, B. E. & Johnson, B. T. (2005). *Attitudes toward younger and older adults: An updated meta-analytic review. Journal of Social Issues*, 61(2), 241–266. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4560.2005.00404.x>
- Kogan, N. (1961). Attitudes toward old people: The development of a scale and an examination of correlates. *The Journal of Abnormal and Social Psychology*, 62(1), 44–54. <https://doi.org/10.1037/h0048053>
- Kogan, N. & Shelton, F. C. (1962). Images of "old people" and "people in general" in an older sample. *The Journal of Genetic Psychology: Research and Theory on Human Development*, 100(1), 3–21. <https://doi.org/10.1080/00221325.1962.10533569>
- Kokas D. & Lakatos Sz. (2013). Az idősök. In Varga, A. (Ed.), *Esélyegyenlőség a mai Magyarországon* (pp. 163-172). Pécsi Tudományegyetem BTK Neveléstudományi Intézet. <https://pea.lib.pte.hu/bitstream/handle/pea/23818/varga-aranka-eselyegyenloseg-a-mai-magyarorszagon-2013.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
(2022.01.10)
- Kolos K., Kenesei Zs., Kiss K., Kovács E., Michalkó G. & Pinke-Sziva I. (2020). Az ageizmus kialakulására ható tényezők a magyar fiatalok és idősök körében. *Demográfia*, 63(1), 5–34. <https://doi.org/10.21543/Dem.63.1.1>
- Koós B. (2020). A koronavírus-járvány társadalmi-területi aspektusai Magyarországon. *Tér és Társadalom*, 34(2), 171–177. <https://doi.org/10.17649/TET.34.2.3261>
- Koós B., Kovács S. ZS., Páger B. & Uzzoli A. (2020). Epilógus: Az új koronavírusjárvány társadalmi-gazdasági hatásai és ezek területi következményei. In Czirfusz, M. (Ed.), *Területi kihívások és területi politikák Magyarországon* (pp. 123-130). KRTK RKI.
- Kovács S. Z. & Uzzoli A. (2020). A koronavírus-járvány jelenlegi és várható egészségkockázatainak területi különbségei Magyarországon. *Tér és Társadalom*, 34(2), 155–170. <https://doi.org/10.17649/TET.34.2.3265>
- Központi Statisztikai Hivatal (2022. január 1.). *Magyarország népességének száma nemek és életkor szerint, január 1.* <https://www.ksh.hu/interaktiv/korfak/orszag.html> (2022.01.15)
- Kucsera Cs. (2020). Koronavírus-járvány idősödő társadalomban. In Fokasz, N., Kiss, Zs. & Vajda, J. (Eds.), *Koronavírus idején* (pp. 135-142). Replika Alapítvány.

- Lampek K. (2015). Az aktív időskor és a társadalom. In Lampek, K. & Rétsági E. (Eds.), *Egészséges idősödés. Az egészségfejlesztés lehetőségei idős korban* (pp. 8-26). Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar.
- Langer, E. J., Fiske, S., Taylor, S. E. & Chanowitz, B. (1976). Stigma, staring, and discomfort: A novel-stimulus hypothesis. *Journal of Experimental Social Psychology*, 12(5), 451–463. [https://doi.org/10.1016/0022-1031\(76\)90077-9](https://doi.org/10.1016/0022-1031(76)90077-9)
- Lasher, K. P. & Faulkender, P. J. (1993). Measurement of aging anxiety: Development of the Anxiety About Aging Scale. *The International Journal of Aging & Human Development*, 37(4), 247–259. <https://doi.org/10.2190/1U69-9AU2-V6LH-9Y1L>
- Levitas, R. A., Pantazis, C., Fahmy, E., Gordon, D., Lloyd, E. & Patsios, D. (2007). *The Multi-dimensional Analysis of Social Exclusion*.
- Liu, Y., Finch, B. K., Brenneke, S. G., Thomas, K. & Le, P. D. (2020). Perceived discrimination and mental distress amid the COVID-19 pandemic: Evidence from the understanding America study. *American Journal of Preventive Medicine*, 59(4), 481–492. <https://doi.org/10.1016/j.amepre.2020.06.007>
- Magyarország Kormánya (2022). *Koronavírus Tájékoztató oldal*. <https://koronavirus.gov.hu/> (2022.02.20)
- Martens, A., Goldenberg, J. L. & Greenberg, J. (2005). A terror management perspective on ageism. *Journal of Social Issues*, 61(2), 223–239. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4560.2005.00403.x>
- Monahan, C., Macdonald, J., Lytle, A., Apriceno, M. & Levy, S. R. (2020). COVID-19 and ageism: How positive and negative responses impact older adults and society. *American Psychologist*, 75(7), 887–896. <https://doi.org/10.1037/amp0000699>
- Morrow-Howell, N., Galucia, N. & Swinford, E. (2020). Recovering from the COVID-19 pandemic: A focus on older adults, *Journal of Aging & Social Policy*, 32(4-5), 526-535, <https://doi.org/10.1080/08959420.2020.1759758>
- Mukherjee, S. (2020). Disparities, desperation, and divisiveness: Coping with COVID-19 in India. *Psychological Trauma: Theory, Research, Practice and Policy*, 12(6), 582–584. <https://doi.org/10.1037/tra0000682>
- North, M. S. & Fiske, S. T. (2015). Modern attitudes toward older adults in the aging world: A cross-cultural meta-analysis. *Psychological Bulletin*, 141(5), 993–1021. <https://doi.org/10.1037/a0039469>

- Revenson T. A. (1989). Compassionate stereotyping of elderly patients by physicians: Revising the social contact hypothesis. *Psychology and Aging*, 4(2), 230–234. <https://doi.org/10.1037//0882-7974.4.2.230>
- RStudio Team. (2015). *RStudio: Integrated Development Environment for R*. Boston, MA. <http://www.rstudio.com/> (2021.09.10)
- Semsei I. (2016). Az aktív idősor kérdései a XXI. században. *Tudás Menedzsment*, 17(2), 7–10. <https://journals.lib.pte.hu/index.php/tm/issue/download/334/50> (2021.11.20)
- Sherif, M. (1966). *In common predicament: Social psychology of intergroup conflict and cooperation*. Houghton Mifflin Company.
- Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége (2021). *Koronavírus-járvány 4. hulláma – Védelmi intézkedések november 1-től! Megjelentek a járványügyi intézkedésekről szóló kormányrendeletek!* <https://sinosz.hu/koronavirus-jarvany-4-hullama-vedelmi-intezkedesek-november-1-tol/> (2022.02.20)
- Sólyom B. (2015). A kontaktushipotézis elmélete és működése egy sváb-magyar faluban. *Kultúra és közösség*, 6(3), 49–54. http://epa.niif.hu/02900/02936/00022/pdf/EPA02936_kultura_es_kozosseg_2015_03_049-054.pdf (2022.01.10)
- Statista (2020. november 9). *Number of lethal coronavirus (COVID-19) cases in Hungary as of October 30, 2020, by age group*. <https://www.statista.com/statistics/1108690/hungary-number-of-deaths-coronavirus-by-age> (2021.11.15)
- Swift, H. J. & Chasteen, A. L. (2021). Ageism in the time of COVID-19. *In the Time of COVID: Group Processes and Intergroup Relations*, 24(2), 246–252. <https://doi.org/10.1177%2F1368430220983452>
- Szászvári K. (2010). Az idősödő munkavállalókkal kapcsolatos sztereotípiák tartalmi vizsgálata és összefüggése a kognitív stílussal. *Alkalmazott Pszichológia*, 12(3-4), 31–35. http://ap.elte.hu/wp-content/uploads/2015/07/APA_2010_3_4_SZASZVARI.pdf (2021.12.01)
- Szekeres H. (2010). Kedvelni vagy tisztelni? Az előítéletek csökkentése a melegszívűség és a kompetencia dimenzióiban. *Alkalmazott Pszichológia*, 20(4), 15–49. <http://ap.elte.hu/wp-content/uploads/2021/05/2-2.pdf> (2022.03.20)
- Vakcinainfó (2022). *Az oltás menete*. <https://vakcinainfo.gov.hu/az-oltas-menete> (2022.02.10)
- World Health Organization (2021). *Global report on ageism*. <https://www.who.int/teams/social-determinants-of-health/demographic-change-and-healthy-ageing/combating-ageism/global-report-on-ageism> (2022.01.15)

World Health Organization (2021. október 4.). *Ageing and health*. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/ageing-and-health> (2022.02.03)

World Health Organization Regional Office for Europe (2020, március). *WHO announces COVID-19 outbreak a pandemic*. <https://www.euro.who.int/en/health-topics/health-emergencies/coronavirus-covid-19/news/news/2020/3/who-announces-covid-19-outbreak-a-pandemic> (2021.11.20)

Mellékletek

1. számú melléklet – Szociodemográfiai adatok, koronavírus-járványnak való kitettség

1. Az Ön neme:
 - a. Férfi
 - b. Nő
 - c. Nem szeretnék válaszolni.
2. Az Ön életkora: _____
3. Az Ön legmagasabb iskolai végzettsége:
 - a. Kevesebb, mint 8 osztály
 - b. Befejezett 8 osztály
 - c. Szakmunkásképző
 - d. Szakközépiskolai érettségi
 - e. Gimnáziumi érettségi
 - f. Főiskolai v. egyetemi diploma
4. Az Ön lakóhelye:
 - a. Főváros
 - b. Más megyeszékhely
 - c. Város
 - d. Község
 - e. Falu
 - f. Egyéb: _____
5. Az Ön családi állapota:
 - a. Egyedülálló
 - b. Párkapcsolatban
 - c. Házas
 - d. Elvált
 - e. Özvegy
6. Hány gyermeke van? _____
7. Van-e az Ön családjában 65 év feletti személy?
 - a. Van
 - b. Nincs

8. Van-e az Ön szűk baráti körében 65 év feletti személy?
- a. Van
 - b. Nincs
9. Jelenleg egy háztartásban él-e 65 év feletti személlyel?
- a. Igen
 - b. Nem
10. A koronavírus-járvány megjelenése óta előfordult-e Önnel olyan eset, hogy 65 év feletti személy az Ön segítségét kérte valamiben (bevásárlás, gyógyszerek beszerzése, ügyintézés stb.)?
- a. Gyakran
 - b. Néha
 - c. Ritkán
 - d. Soha
11. Ön átesett-e már a koronavírus fertőzésen?
- a. Igen
 - b. Nem

A következő kérdésre csak akkor válaszoljon, ha az előző kérdésre „Igen”-nel felelt!

12. Kérem, jelölje be az Önre leginkább jellemző állítást! A betegség lefolyása esetében...
- a. enyhe volt, otthon tartózkodtam végig.
 - b. olyan súlyos volt, hogy be kellett mennem a kórházba.
 - c. olyan súlyos volt, hogy éjszakára is bent kellett maradnom a kórházban.
 - d. olyan súlyos volt, hogy életveszélyes állapotba kerültem (intenzív osztályra, lélegeztetőgépre).
13. Csökkent-e az Ön jövedelme a koronavírus-járvány következtében?
- a. Igen, kis mértékben.
 - b. Igen, nagy mértékben.
 - c. Nem.
14. Ön elvesztette-e állását a koronavírus-járvány következtében?
- a. Igen
 - b. Nem

15. Mennyire véli Ön megterhelőnek a koronavírus-járványt megélhetés szempontjából?

- a. Nagyon
- b. Eléggé
- c. Kicsit
- d. Egyáltalán nem

2. számú melléklet - Az Észlelt Stressz Kérdőív járványspecifikus verziója (PSS-PAN)

Az alábbi kérdések azokra az érzésekre és gondolatokra vonatkoznak, amelyek Önt AZ ELMÚLT HÓNAP SORÁN jellemezték a KORONAVÍRUS-JÁRVÁNY KAPCSÁN. Kérem, hogy minden egyes kérdésnél írja be, hogy az elmúlt hónap során MILYEN GYAKRAN volt jellemző Önre az adott érzés vagy gondolat.

1= Soha 2=Szinte soha 3=Néha 4=Elég gyakran 5=Nagyon gyakran

Az elmúlt hónap során milyen gyakran...

- 1. ...volt feszült valamilyen, a járvánnyal kapcsolatos váratlan esemény miatt? 0 1 2 3 4
- 2. ...érezte úgy, hogy a járvány miatt képtelen kézben tartani azokat a dolgokat, amelyek fontosak az életében? 0 1 2 3 4
- 3. ...érezte magát idegesnek és stresszesnek a járvány miatt? 0 1 2 3 4
- 4. ...bízott magában, hogy képes megoldani a járvánnyal kapcsolatos személyes problémáit? 0 1 2 3 4
- 5. ...érezte úgy, hogy a dolgok az Ön kedve szerint alakulnak a járványt illetően? 0 1 2 3 4
- 6. ...érezte úgy, hogy nem tud eleget tenni annak, hogy kontrollálja a lehetséges fertőzést? 0 1 2 3 4
- 7. ...tudta kezelni a járvánnyal kapcsolatos bosszúságokat az életében? 0 1 2 3 4
- 8. ...érezte úgy, hogy a járvány alatt a helyzet magaslatán áll? 0 1 2 3 4
- 9. ...dühítették fel olyan, a járványhoz kötődő dolgok, amelyeket nem tudott befolyásolni? 0 1 2 3 4

10. ...érezte úgy, hogy a nehézségek a járvány időszaka alatt úgy felhalmozódtak, hogy már nem tud úrrá lenni rajtuk? 0 1 2 3 4

3. számú melléklet – *Kogan's Attitude toward Older People Scale*

Az alábbi kérdések az Ön időskorúakkal kapcsolatos érzéseire és gondolataira vonatkoznak. Kérem, hogy minden egyes állítást illetően írja be az Önre leginkább jellemző fokozatot!

1= Egyáltalán nem értek egyet 7= Teljes mértékben egyet értek

1. Valószínűleg jobb lenne, ha az idősök többsége lakóövezetekben, a saját koruknak megfelelő személyekkel élne együtt.
2. Valószínűleg jobb lenne, ha az idősök többsége lakóövezetekben, fiatalabb egyénnel élne együtt.
3. Mindenki különbözik valamiben, nehéz kitalálni miért viselkednek bizonyos módon.
4. Az idősök többsége tényleg nem különbözik másoktól, ugyanolyan könnyű őket megérteni, mint a fiatalokat.
5. Az idősök többsége ragaszkodik a szokásaihoz és képtelen változni.
6. Az idősök többsége képes alkalmazkodni, ha a helyzet megköveteli.
7. Az idősök többsége hajlamos hagyni, hogy az otthona kopottá, taszítónak váljon.
8. Az idősök nagy részénél számíthatunk arra, hogy fenntartanak egy tiszta, vonzó otthont.
9. Ostobaság azt gondolni, hogy a bölcsesség kialakul a korral.
10. Az emberek bölcsébbé válnak a korral.
11. Az idősök többségének társaságában az ember kényelmetlenül érzi magát.
12. Az idősök többségének társasága pihentető.
13. Az idősök többsége unalmas, mert ragaszkodik ahhoz, hogy a „régi szép időkről” beszéljen.
14. Az egyik legérdekesebb és legszórakoztatóbb jellemzője az idősök nagy részének a múltbéli tapasztalataik sokasága.
15. Ahhoz, hogy fenntartható legyen egy kellemes szomszédság, az lenne a legjobb, ha nem élne benne túl sok idős ember.

16. Ha egy szomszédságban jelentős számú idős személy él, akkor számíthatsz arra, hogy kellemes környék.
17. Néhány kivételt leszámítva az idősök többsége alapjában véve egyforma.
18. Kétségtelen, hogy az idősök többsége nagyon különbözik egymástól.
19. Az idősök többségének többet kellene foglalkoznia a külső megjelenésével, túlságosan ápolatlanok.
20. Az idősök többsége meglehetősen tisztának, rendezettnek tűnik a külső megjelenését tekintve.
21. Az idősök többsége ingerlékeny, mogorva és kellemetlen.
22. Az idősök többsége vidám, szeretetre méltó és jó humorú.
23. Az idősök többsége folyamatosan panaszkodik a fiatalabb generáció viselkedésére.
24. Ritkán hallani, hogy az idősök a fiatalabb generáció viselkedésére panaszkodnának.
25. Az idősök többségének nagyon sok szeretetre és visszajelzésre van szüksége másokhoz képest.
26. Az idősök többségének nincs szüksége több szeretetre és visszajelzésre, mint másoknak.
27. Az idősök többsége inkább ott hagyná a munkáját, amint képes lenne nyugdíjból, vagy a gyermekei támogatása segítségével megélni.
28. Az idősök többsége inkább dolgozna amíg bír, minthogy függjön bárkitől is.
29. Az idősöknek túl sok beleszólása van a gazdasági és politikai ügyekbe.
30. Az idősöknek több beleszólása kellene, hogy legyen a gazdasági és politikai ügyekbe.
31. Ha az idősök elvárják, hogy kedveljék őket, első lépésben fel kellene hagyniuk a zavaró szokásaikkal.
32. Ha jobban belegondolunk, az idősök ugyanazokkal a hibákkal jellemezhetők, mint bárki más.
33. Az idősök többsége túl sok időt tölt azzal, hogy beleüti az orrát mások ügyébe és kényszerű tanácsokat ad.
34. Az idősök többsége inkább tartózkodó, csak akkor ad tanácsot ha igény van rá.

4. számú melléklet – The Fraboni Scale of Ageism

Az alábbi kérdések az Ön időskorúakkal kapcsolatos érzéseire és gondolataira vonatkoznak. Kérem, hogy minden egyes állítást illetően írja be az Önre leginkább jellemző fokozatot!

1= Egyáltalán nem értek egyet 4= Teljes mértékben egyet értek

1. Sok idős ember nem akar új barátokat szerezni, hanem a megszokott baráti köréhez ragaszkodik.
2. A legtöbb idős ember a múltban él, nem lehet érdekes beszélgetésekre számítani tőlük.
3. Az idősek többet panaszkodnak, mint mások.
4. Az időseknek nincs szükségük sok pénzre, hogy megéljenek.
5. Az idősek többségére nem lehet kisgyerekek felügyeletét bízni.
6. A legtöbb idős ember érdekes, egyedi ember.
7. Nem szeretem, ha idős emberek beszélgetést kezdeményeznek velem.
8. Az időseknek a saját korosztályukból kellene barátokat találniuk.
9. Az időseket örömmel kellene fogadni a fiataloknak szánt rendezvényeken is.
10. Az idős emberek nagyon kreatívak tudnak lenni.
11. A legtöbb idős ember akkor a legboldogabb, ha a saját korcsoportjába tartozó emberekkel van együtt.
12. Az idősek többsége rossz véleménnyel van a fiatalokról.
13. A legtöbb idős helyteleníti a fiatalok életvitelét.
14. Az idősek többsége kerüli a fiatalok társaságát.
15. Az időseknek sok jó történetük van.

5. számú melléklet – Anxiety About Ageing Scale (ASS)

Az alábbi kérdések az Ön idősödéssel kapcsolatos érzéseire és gondolataira vonatkoznak. Kérem, hogy minden egyes állítást illetően jelölje meg az Önre leginkább jellemző fokozatot!

1= Egyáltalán nem értek egyet 2= Többnyire nem értek egyet 3= Nem tudom
4= Többnyire egyetértek 5= Teljes mértékben egyetértek

1. Élvezem az idősek társaságát. 1 2 3 4 5

2. Attól tartok, hogy idős koromra elveszítem az összes barátomat. 1 2 3 4 5
3. Szeretem meglátogatni időskorú rokonaimat. 1 2 3 4 5
4. Még soha nem hazudtam a koromról abból a célból, hogy fiatalabbnak tűnjek. 1 2 3 4 5
5. Attól tartok, hogy nagyon nehéz lesz számomra megtalálni az időskor szépségeit. 1 2 3 4 5
6. Ahogy öregszem, egyre többet aggódok az egészségem miatt. 1 2 3 4 5
7. Elég tennivalóm lesz idős koromban is az időm eltöltésére. 1 2 3 4 5
8. Ideges leszek a gondolattól, hogy idős koromban valaki más hoz döntéseket helyettem. 1 2 3 4 5
9. Egyáltalán nem zavar, amikor elképzelem magamat időskorban. 1 2 3 4 5
10. Szeretek idősekkel beszélgetni. 1 2 3 4 5
11. Ez egy ellenőrző tétel, közvetlenül ezen a skálán ne jelöljön meg semmit. 1 2 3 4 5
12. Arra számítok, hogy idős koromban életigenlő leszek. 1 2 3 4 5
13. Sohasem rettegtem attól a naptól, amikor a tükörbe nézve ősz hajszálakat fedezek fel magamon. 1 2 3 4 5
14. Nagyon fesztelenül érzem magam, amikor egy idős személy társaságában vagyok. 1 2 3 4 5
15. Attól tartok, hogy az emberek semmibe vesznek majd idős koromban. 1 2 3 4 5
16. Sosem rettegtem attól, hogy idősnek nézzek ki. 1 2 3 4 5
17. Úgy hiszem, hogy idős koromban is képes leszek saját magamat ellátni. 1 2 3 4 5
18. Attól tartok, hogy idős koromban nem lesz értelme az életnek. 1 2 3 4 5
19. Arra számítok, hogy idős koromban elégedett leszek önmagammal. 1 2 3 4 5
20. Szeretek segíteni az időseken. 1 2 3 4 5
21. Amikor belenézek a tükörbe, rossz látni, hogy a korral hogyan változtak a vonásaim. 1 2 3 4 5

6. számú melléklet

Ha Ön nyugdíjas éveire gondol, milyen elképzelések jutnak az eszébe? Kérem, nézze meg az alábbi képeket és jelölje meg közülük azt az egyet, amely a legközelebb áll Önhöz, amelyik a leginkább kifejezi nyugdíjas éveivel kapcsolatos elképzeléseit! (Képek forrása: <https://www.pexels.com/>)

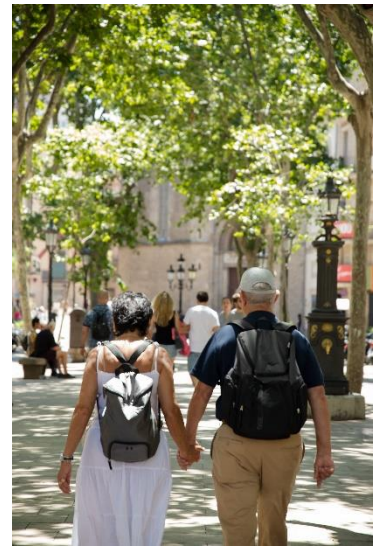
„A” kép

„B” kép

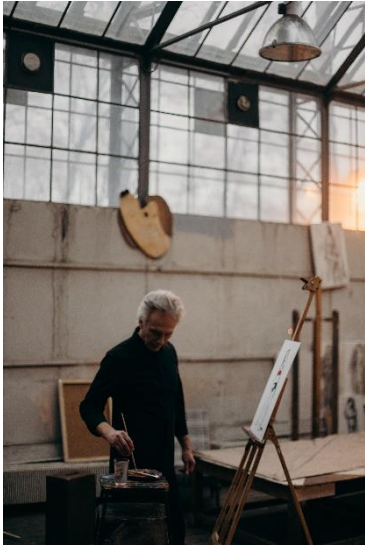
„C” kép

„D” kép

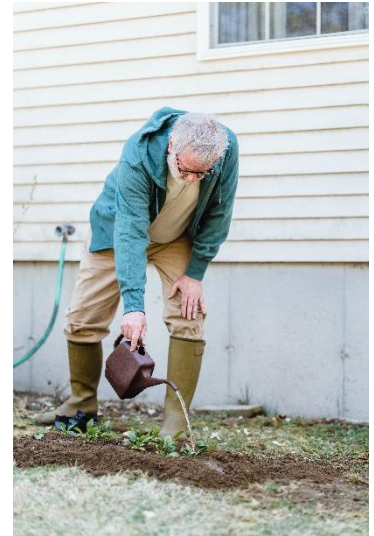
„E” kép

„F” kép

„G” kép

„H” kép

